

STRATEGIJA ZA ZAŠTITU, PREVENCIJU I PODRŠKU ŽRTVAMA NASILJA U OBITELJI 2025. – 2030.

UVOD

Nasilje u obitelji izuzetno je kompleksan i osjetljiv društveni fenomen. Javlja se među svim društvenim skupinama: spolnim, dobnim, obrazovnim, statusnim, materijalnim, itd. Osim toga, nasilje u obitelji je kao pojam teško definirati. Ono se u najširem smislu definira kao sve ono što „prinudno sputava i ograničava realizaciju i razvoj pozitivnih ljudskih potencijala“, odnosno „svi postupci i aktivnosti koji se mogu označiti kao upotreba ili prijetnja subjekta nasilja/izvršitelja nasilja (nasilnika) upotrebom sile u odnosu na objekt nasilja (žrtvu), bez obzira na to o kojoj vrsti sile se radi, a u cilju da se žrtvi, posredno ili neposredno nanese fizička bol ili kod nje izazove strah i patnja (psihička bol), kako bi se ponašanje žrtve stavilo pod kontrolu izvršitelja nasilja“ (Radenović 2012: 206). Nasilje u obitelji uključuje korištenje prisilnog i uvredljivog ponašanja u svrhu zastrašivanja, ponižavanja, vrijeđanja, izoliranja i kontrole drugih osoba ili osobe, što kod žrtve rezultira strahom i nesigurnošću. Može uključivati fizičke, seksualne, psihičke i emocionalne elemente, ekonomsko zlostavljanje i kontrolu te zanemarivanje.

S obzirom na međusobni odnos između žrtve i počinitelja možemo ga podijeliti na nasilje među intimnim partnerima, nasilje nad djecom, nasilje među braćom i sestrama te nasilje nad starijima, no u praksi se ove varijacije uglavnom svode na dihotomiju koja uključuje nasilje među intimnim partnerima (bračnim, vanbračnim, sadašnjim ili bivšim) i nasilje nad djecom (odnosno međugeneracijsko nasilje). Svaka kategorija ima svoje etiološke i fenomenološke specifičnosti te zahtijeva drugačiji društveni tretman i strategije prevencije (Šprem 2023: 39). S jedne strane postoji javni društveni stav osude takvog ponašanja i konsenzus o njegovoj štetnosti, a s druge različiti narativi „kulturnog prikrivanja“ kroz koje se odvija aktivno prostorno-vremensko distanciranje od oblika nasilja povezanih s intimnom sferom, u smislu da se ono uvijek događa „nekom drugom, negdje drugdje ili davno, u prošlosti“ (Bukovčan i Dugac 2022: 98).

Osim što je postojao manjak svijesti o nasilju unutar obitelji i njegovoj rasprostranjenosti, društvena klima u zapadnom svijetu tek je kasnih šezdesetih i ranih sedamdesetih godina 20. st. sazrela da se ono osvijesti i kao društveni problem. Ove su promjene velikim dijelom potaknute zamahom drugog vala feminizma koji je fokus usmjerio na obiteljsku sferu i probleme koji su u njoj ostajali skriveni. Nakon toga postupno se mijenja shvaćanje onoga što čini društveno prihvatljivo ponašanje, kao i društvena percepcija o ljudskim pravima, odnosno svijest o potrebi zaštite prava pojedinaca za što je povremeno potrebno intervenirati u privatnu sferu. Pri tome se u određenoj mjeri redefinira javno i privatno te mijenja percepcija privatne obiteljske domene kao nedodirljive i skrivene od dosega javne. Važne se promjene događaju i u načinu na koji se društvo nosi s nasilnim ponašanjem i razvojem učinkovitih mehanizama za rješavanje problema do kojih dolazi u privatnim krugovima, posebice u obitelji. Nasilje muškaraca u intimnim partnerskim odnosima nad ženama najčešći je oblik obiteljskog nasilja (WHO 2024).¹ Istraživanja pokazuju kako su žene najčešće žrtve nasilja u obitelji, kako na globalnoj razini, tako i u Hrvatskoj.

Postoje značajne kontekstualne razlike među društvima u odnosu na to kako definiraju, razumijevaju i tretiraju nasilje. Cifrić (2009: 144) ističe kako „svako društvo za sebe definira što je nasilje.“ U tom smislu hrvatska Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji od 2017. do

2022. godine određuje nasilje u obitelji kao kršenje osnovnih ljudskih prava i temeljnih sloboda.

U Ustavu Republike Hrvatske propisuje se obveza zaštite ljudskih prava, zabranjuje zlostavljanje i diskriminacija. Prema članku 14. sve su osobe jednake pred zakonom te se svima jamče jednaka prava i slobode neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. U članku 3. propisuje se ravnopravnost spolova, a u članku 21. svakome se jamči pravo na život. Članak 22. Ustava jamči nepovredivost slobode i osobnosti, članak 23. zabranjuje bilo koji oblik zlostavljanja, članak 35. propisuje zaštitu dostojanstva, a članak 26. jednakost pred sudovima i drugim tijelima s javnim ovlastima. Prema članku 62. i 63. država je obvezna štiti materinstvo, djecu i mladež te stvarati uvjete za dostojan život, osigurati skrb za maloljetnike bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Prema članku 64. svi su dužni štiti djecu i nemoćne osobe.

Kao jedna od država članica Europske unije i Ujedinjenih naroda, Hrvatska je potpisnica različitih međunarodnih dokumenata usmjerenih na sprječavanje nasilja u obitelji i zaštitu žrtava. Početkom 2013. godine potpisana je Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji koja je ratificirana 2018. godine (tzv. Istanbulska konvencija). Od ostalih dokumenata važni su i Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda Vijeća Europe, Konvencija Ujedinjenih naroda o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW), Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, Opća preporuka br. 19. iz 1992. godine Odbora Ujedinjenih naroda za uklanjanje diskriminacije žena, Deklaracija Ujedinjenih naroda o uklanjanju nasilja nad ženama iz 1993. godine, Preporuka Rec (2002) Odbora ministara Europe, Pekinška platforma iz 1995. godine, Rezolucija o ljudskim pravima 2005/41 iz 2005. godine, Direktiva 2012/29/EU Europskog Parlamenta i Vijeća iz 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela, Direktiva Vijeća 2004/80/EZ od 29. travnja 2004. o naknadi žrtvama kaznenih djela, Direktiva 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća iz 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječjoj pornografije i druge.

Broj međunarodnih dokumenata koji predstavljaju široki okvir ili tzv. *soft law* svjedoči o važnosti ovog problema unutar kojega se hrvatska zakonodavna struktura nastoji prilagoditi. Nažalost, to rezultira čestim promjenama legislative i hipernormiranošću te može stvoriti više prostora za nejasnoće i nedosljednost.

Unutar hrvatskog nacionalnog zakonodavnog okvira i strateških dokumenata valja istaknuti Zakon o socijalnoj skrbi, Obiteljski zakon, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, Kazneni zakon, Prekršajni zakon, Zakon o kaznenom postupku, Zakon o sudovima za mladež, Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, Zakon o zaštiti svjedoka, Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela, Zakon o suzbijanju diskriminacije, Zakon o ravnopravnosti spolova, Zakon o životnom partnerstvu osoba istog spola, podzakonske akte (Pravilnik o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve, Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja) te Nacionalnu strategiju za prava djece u Republici Hrvatskoj od 2014. do 2020., Nacionalnu politiku za ravnopravnost spolova, Nacionalnu strategiju zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2017. do 2022. godine i druge.

Strategija za zaštitu, prevenciju i podršku žrtvama nasilja u obitelji Grada Dubrovnika temelji se na istraživanju Zaštita prava žrtava nasilja u obitelji (područje Dubrovačko-neretvanske županije), kojeg je pokrenula udruga DEŠA te provela u suradnji sa znanstvenom suradnicom Instituta za društvena istraživanja Zagreb, doc. dr. sc. Nikolinom Hazdovac Bajić. Povod za provedbu ovog istraživanja proizašao je iz izravnog iskustva u radu sa žrtvama nasilja u obitelji od strane udruge DEŠA. Osnovni cilj istraživanja je bio dobiti široki uvid u cjelokupnu sliku problematike nasilja u obitelji na području Dubrovačko-neretvanske županije (DNŽ).

Istraživanje je osmišljeno kao podloga za buduće programe, projekte i kako bi se postigla učinkovitija pomoći žrtvama nasilja u obitelji na području DNŽ, kao i bolje razumijevanja cjelokupnog procesa s kojim se stručnjaci iz različitih područja, ali i žrtve nasilja u obitelji, susreću. Analizirana su iskustva različitih dionika sustava o nasilju u obitelji u DNŽ, ispitana iskustva različitih dionika o međuresornoj suradnji, identificirana manjkavost sustava iz pozicije različitih dionika, istraženi specifični problemi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji na koje nailaze različiti dionici te na samom kraju izložene konkretne preporuke koje mogu unaprijediti proces pomoći žrtvama nasilja u obitelji.

Istraživanje, koje se temeljilo na kvalitativnoj metodologiji, odnosno polu-strukturiranim intervjuima s različitim dionicima koji u sustavu dolaze u doticaj sa žrtvama nasilja u obitelji Dubrovačko-neretvanskoj županiji, kao i sa žrtvama nasilja u obitelji, pokazalo je niz problema, ali i preporuke za poboljšanje postojećih usluga, i/ili izgradnju novih, kako bi sustav postao koherentniji i učinkovitiji.

Dubrovačko-neretvanska županija ima niz specifičnosti. Ona se prvenstveno tiču njezinih geografskih obilježja, raspršenosti i raznolikosti područja, nedostatka prostora, visokih cijena nekretnina, nedovoljnog broja servisa za pomoć i podršku žrtvama, nedostatka edukativnih programa, nedostatka specijaliziranih organizacija i materijalnih sredstava, nedovoljno razvijenog sustava potpore žrtvama prije i tijekom sudskog procesa u smislu sustavne podrške u stambenom zbrinjavanju, psihosocijalnom tretmanu itd., koji dodatno otežavaju rješavanje problema nasilja u obitelji.

Županijsko središte je Grad Dubrovnik. Dubrovnik je najveći po veličini grad u DNŽ, a područje jedinice lokalne samouprave prema popisu iz 2021. godine nastanjuje 41.562 stanovnika. U samom gradu Dubrovniku živi 26.922, a u ostalim naseljima, njih 31, živi 14.640 stanovnika. Zbog svoje izrazite gospodarske usmjerenosti na turizam osnovni su problemi u gradu visoki troškovi života, visoke cijene nekretnina (najviše na prostoru Republike Hrvatske²), nedostatak kvalificirane radne snage u cijelom nizu zanimanja te svi ostali problemi koji muče i županiju u cjelini. Dubrovnik je prema nekim istraživanjima u usporedbi s turistički razvijenim europskim gradovima ocijenjen kao izrazito siguran s indeksom sigurnosti 82,25 (istraživanje je provedeno od strane agencije za istraživanje tržišta *Associated News Network*³), a prema istraživanju temeljenom na statistikama MUP-a nalazi se u prvih deset gradova po sigurnosti u RH.⁴ Ipak, prema podacima Policijske uprave Dubrovačko-neretvanske te prema podacima Područnog ureda Dubrovnik Hrvatskog zavoda za socijalni rad kao i statistici koju vodi udruga DEŠA, a koji su prikazani niže u tekstu, vidljivo je da broj evidentiranih slučajeva nasilja u obitelji iz godine u godinu raste. Također, podaci pokazuju kako su muškarci u najvećem broju počinitelji, a žrtve žene.

Stoga, Grad Dubrovnik odlučuje donijeti Strategiju za zaštitu, prevenciju i podršku žrtvama nasilja u obitelji, kako bi na svom području utjecao da sustav podrške žrtvama nasilja u obitelji postane koherentniji i učinkovitiji, a žrtve nasilja u obitelji sigurnije i zaštićenije. Usvajanjem ovog dokumenta, Grad Dubrovnik postaje treći grad u Republici Hrvatskoj koji donosi ovakvu vrstu Strategije te time na svome području direktno utječe na implementaciju Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te nacionalnih dokumenata koje je Republika Hrvatska donijela te se obvezala provesti.

² Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine (dostupno na <https://mpgi.gov.hr/vijesti-8/gdje-su-u-hrvatskoj-stanovi-najskuplji-a-gdje-najjeftiniji/13785>, preuzeto 10.6.2024.)

³ Grad Dubrovnik (dostupno na <https://www.dubrovnik.hr/vijesti/dubrovnik-najsigurniji-europski-grad-i-osma-najsretnija-destinacija-za-putovanje-u-svijetu-17563>, preuzeto 10.6.2024.)

⁴ Zaštita.hr (dostupno na <https://zastita.info/hr/casopis/clanak/pula-i-slavonski-brod-su-najopasnijia-pozega-i-krizevci-najsigurniji-hrvatski,1509.html>, preuzeto 10.6.2024.)

Također potrebno je istaknuti da je 7. svibnja 2024. Vijeće EU prvi puta u povijesti odobrilo je europski zakon o sprečavanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. **EU Direktiva 2022/0066** sadrži mjere za sprečavanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji i uspostavlja standarde zaštite žrtava. Države članice EU imaju tri godine za transpoziciju Direktive u nacionalno zakonodavstvo.

Kroz istraživanje su proizašle i **posebne preporuke** koje su nit vodilja za definiranje područja djelovanja, aktivnosti, i plana provođenja aktivnosti. Također, Grad Dubrovnik u sklopu Strategije donosi i **Akcijski plan za provedbu Strategije** kako bi se osigurala provedba svih aktivnosti, ali i osiguralo njihovo praćenje.

Iako se radi o Strategiji Grada Dubrovnika, ista će biti od velike važnosti i za ostatak DNŽ obzirom na koncentriranost institucija u županijskom središtu.

ANALIZA STANJA

Dubrovačko-neretvanska županija: Analiza postojećeg stanja

Dubrovačko-neretvanska županija najjužnija je županija u Republici Hrvatskoj i teritorijalno je organizirana u 22 jedinice lokalne uprave i samouprave, odnosno 5 gradova (Dubrovnik, Korčula, Ploče, Metković i Opuzen) i 17 općina (Blato, Dubrovačko primorje, Janjina, Konavle, Kula Norinska, Lastovo, Lumbarda, Mljet, Orebić, Pojezerje, Slivno, Smokvica, Ston, Trpanj, Vela Luka, Zažablje i Župa dubrovačka). Županijsko središte je Grad Dubrovnik. Prostor Županije čine dvije osnovne funkcionalne i geografske cjeline: relativno usko uzdužno obalno područje s nizom pučinskih i bližih otoka te prostor Donje Neretve s gravitirajućim priobalnim dijelom. DNŽ prekinuta je državnom granicom s Bosnom i Hercegovinom.

Geografski položaj, oblik i razdvojenost DNŽ, u praktičnom smislu stvaraju poteškoće za obavljanje funkcija različitih institucionalnih tijela, ali i u smislu dostupnosti usluga za stanovnike nekih dijelova županije. Osim toga, u posljednjih nekoliko godina prisutan je problem nedostataka stručnog kadra unutar sustava koji se dotiče problema nasilja u obitelji, osobito kad je riječ o otocima.

Na lokalnoj i regionalnoj razini u Republici Hrvatskoj po pitanju problema nasilja u obitelji značajna je uloga organizacija civilnog društva koje su svojim radom ukazivale na manjkavosti sustava i poticale pozitivne promjene kojima se sustav unapređivao (Mamula i Dijanić Plašč 2014). Međutim, postoje izrazito velike razlike u broju i stupnju razvoja civilnoga društva između različitih županija u Hrvatskoj. Po tom pitanju, a prema dostupnim podacima, u DNŽ djeluje 4% od ukupnog broja udruga u Hrvatskoj. Županija se nalazi na sedmom mjestu prema broju registriranih udruga, ali tek na 19. mjestu prema broju stanovnika koji dolazi na jednu udrugu. Po pitanju financiranja udruga iz lokalnog proračuna, DNŽ je na desetom mjestu.⁵ *Bottom up* (odozdo prema gore) pristup kad se radi o problemu nasilja u obitelji prepoznat je kao važan i u izvješću GREVIO,⁶ koje kao pozitivan primjer naglašava uključenost jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno pojedinih općina i gradova, te svih

⁵ Podaci iz 2017. (dostupni na

<https://www.google.com/url?sa=t&source=web&ret=j&opi=89978449&url=https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/Slicing/GetDocx/5697&ved=2ahUKEwiX8bmXyPuFAXUFQPEDHf-NDB0QFnoECCoQAQ&usg=AOvVaw00Sk1pqt-e-wctillWKIr>, preuzeto 24.4.2024.) i iz 2020. (dostupni na https://udruge.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/udruge_u_RH_2020.pdf, preuzeto 24.4.2024.).

⁶ GREVIO (Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence), Osnovno evaluacijsko izvješće GREVIO-a o zakonodavnim i drugim mjerama kojima se provode odredbe Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija), Hrvatska. (dostupno na

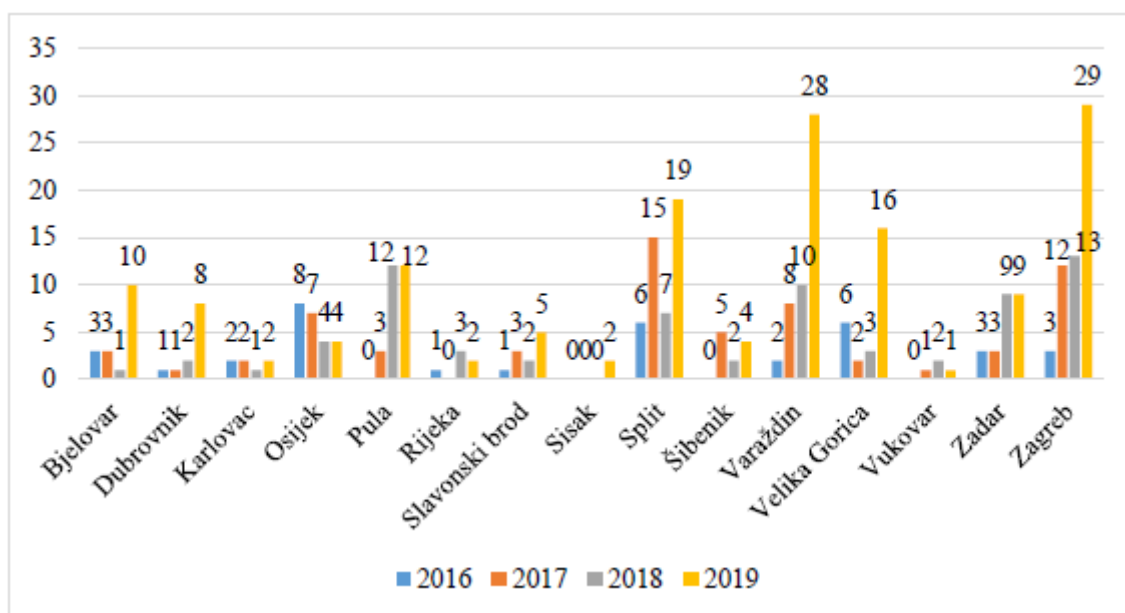
<https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Socijalna%20politika/Obitelj%20i%20djeca/GREVIO/GREVI O%20IZVJE%C5%A0%C4%86E%20O%20PROVEDBI%20KONVENCIJE%20VE%20O%20SPRE%C4%8C>

županija u Republici Hrvatskoj u provedbu Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija). Pri tome se jedinice lokalne i regionalne samouprave potiču u provođenju istraživanja i prikupljanju podataka o rodno uvjetovanom nasilju, posebice usmjerenima na promicanje promjena mentaliteta i stavova koji pridonose opravdavanju i nastavku nasilja nad ženama te rješavanju strukturnih nejednakosti među ženama i muškarcima kao temeljnih uzroka takvog nasilja.

Šprem (2023) navodi kako su muškarci češći počinitelji nasilja u obitelji, dok su žene u većem broju slučajeva žrtve (i u prekršajnim i u kaznenim predmetima); najveći broj žrtava je u dobi od 30-50 godina te se prema bliskim osobama najučestalije čine kaznena djela prijetnje, tjelesne ozljede i nametljivog ponašanja. Mamula i Dijanić Plašč (2014) u svojem istraživanju dolaze do sličnih zaključaka: tipična žrtva nasilja u obitelji u RH je žena u dobnoj skupini od 36 do 45 godina, u braku je ili vezi te ima dvoje djece. Nadalje, ima srednjoškolsko obrazovanje, nezaposlena je i bez prihoda, a svoj materijalni status procjenjuje lošim ili vrlo lošim. Izložena je najmanje jednom obliku nasilja, najčešće psihičkom, nakon čega slijede fizičko, ekonomsko i seksualno nasilje.

Posljednjih godina na razini Republike Hrvatske prisutan je opći porast broja prijava nasilja u obitelji, kao i broja optuženih i osuđenih za kazneno djelo nasilje u obitelji. Na Slici 1 prikazan je broj osuđenih punoljetnih osoba za čl. 179.a Kaznenog zakona prema sjedištu i nadležnosti županijskog suda 2016. - 2019. godine u Republici Hrvatskoj.

Slika 1: Broj osuđenih punoljetnih osoba za čl. 179.a Kaznenog zakona prema sjedištu i nadležnosti županijskog suda 2016. - 2019. godine u Republici Hrvatskoj.

Izvor: Šprem (2023: 216)

U Republici Hrvatskoj samo su dva grada razvili strategiju zaštite od nasilja u obitelji: Grad Zagreb i Grad Križevci. U Strategiji zaštite od nasilja u obitelji Grada Zagreba za razdoblje od 2023. do 2025.⁷ navodi se kako je prema službenim podacima Ministarstva unutarnjih poslova za razdoblje od 2018. do 2022. na razini Republike Hrvatske uočljiv paralelni trend smanjenja prekršaja nasilja u obitelji, ali i alarmantni trend porasta kaznenih djela iz područja

[AVANJU%20I%20BORBI%20PROTIV%20NASILJA%20NAD%20C5%BDENAMA%20I%20NASILJA%20U%20OBITELJI%20ZA%20REPUBLIKU%20HRVATSKU.pdf](#), preuzeto 8. 5. 2024.).

⁷ Dostupno na <https://www1.zagreb.hr/sluzbeni-glasnik/#/app/akt?id=1ac0cdc1-3983-4f04-bac1-db9675cae7d1> (preuzeto 28.4.2024.).

kaznenopravne zaštite djece i obitelji. Ove se promjene povezuju prije svega s promjenom zakonskih normi, ali i brutalizacijom obiteljskog nasilja. Nadalje se navodi kako se broj prekršaja u 2021. u odnosu na 2018. smanjio za 13,9 %, dok je porastao broj kaznenih djela iz navedenih područja na 85 % (1.000 kaznenih djela u 2018., 1.850 u 2021.). Broj prijavljenih kaznenih djela na razini Hrvatske sedam je godina uzastopno u porastu, a od 2015. do 2021. gotovo se utrostručio, kao i porast kaznenih djela na štetu djece uglavnom evidentiranih kao djela nasilja u obitelji.

Ovdje treba napomenuti da se statistički podaci o nasilju u obitelji razlikuju ovisno o izvoru čija se metodologija prikupljanja podataka razlikuje. Šprem (2023) navodi kako mnogi podaci koji bi bili korisni nisu javno dostupni čak ni istraživačima, a problem proizlazi i iz čestih izmjena zakona koje otežavaju statističko praćenje obiteljskog nasilja u dužem vremenskom periodu.

Prema podacima Policijske uprave Dubrovačko-neretvanske županije za posljednje tri godine (2021., 2022. i 2023.) evidentiran je porast kaznenih djela koja spadaju u oblast nasilja u obitelji. Podaci su prikazani u Tablici 1. Od 199 evidentiranih kaznenih djela u 2021. godini vezanih uz nasilje u obitelji, najčešća su kaznena djela prijetnje (68) i povrede djetetovih prava (39), u 2022. od 211 kaznenih djela najčešća su kaznena djela prijetnje (69) i povrede djetetovih prava (45), dok su u 2023. od 237 evidentiranih najčešća kaznena djela prijetnje (78) i kaznena djela nasilja u obitelji (49). U odnosu na ukupan broj prijavljenih kaznenih djela, najčešće su oštećene osobe ženskog spola (oko 66% slučajeva). Prema čl. 10. Zakona o zaštiti nasilja u obitelji koji prekršajno regulira područje nasilja u obitelji zabilježeno je 158 prekršaja u 2021. godini, 171 u 2022. godini i 158 u 2023. Počinitelji navedenog prekršaja su u najvećem broju osobe muškog spola, u 80 % slučajeva. Najčešća dob počinitelja je u rasponu od 31 do 50 godina. S obzirom na svojstvo počinitelja i žrtve najčešće se radi o supružnicima ili bivšim supružnicima. U navedenom trogodišnjem razdoblju predloženo je ukupno 390 zaštitnih mjera, dok se broj mjera opreza ne vodi u evidencijskom obliku.

Tablica 1: Broj evidentiranih kaznenih djela i prekršaja iz oblasti nasilje u obitelji za područje Dubrovačko-neretvanske županije (2021.-2023.)

Godina	Evidentirana kaznena djela iz oblasti nasilje u obitelji	Evidentirani prekršaji iz oblasti nasilje u obitelji	Ukupno
2021.	199	158	257
2022.	211	171	382
2023.	237	158	395

Izvor: Policijska uprava Dubrovačko-neretvanske županije

Podaci isto vremensko razdoblje prema evidenciji Centra za socijalnu skrb Dubrovnik, odnosno Područnog ureda Zavoda za socijalni rad Dubrovnik, prikazani su u Tablici 2.

Tablica 2: Podaci iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Centra za socijalnu skrb Dubrovnik/Područnog ureda Zavoda za socijalni rad Dubrovnik (2021.-2023.)

	2021.	2022.	2023.	
Broj zaprimljenih obavijesti	156	166	161	
Broj obitelji u kojima je evidentirano nasilje	133	158	161	
Usmjerenost nasilja	Prema djeci	20	44	41
	Prema odraslima	96	109	115
	Prema djeci i odraslima	40	15	10
	Tjelesno nasilje	31	38	37
	Tjelesno kažnjavanje ili drugi oblik ponižavajućeg ponašanja prema djeci	15	29	21

Oblik nasilja	Psihičko nasilje	63	58	67
	Spolno uznemiravanje	-	4	2
	Ekonomsko nasilje	2	2	3
	Zanemarivanje potreba osoba s invaliditetom	1	-	1
	Zanemarivanje potreba osoba starije životne dobi	1	4	7
	Istovremeno više vrsta nasilja	43	33	26
Trajanje nasilja	Jednokratno	110	111	125
	Do godinu dana	33	39	22
	Više od godine dana	13	18	19
Broj slučajeva u pojedinoj obitelji	Prvi put	110	121	129
	Više puta u godini	26	19	21
	Iz prethodnih godina	20	28	16

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik/Područni ured Zavoda za socijalni rad Dubrovnik

Prema prikazanim podacima vidljivo je da kontinuirano raste broj obitelji u kojima je evidentirano nasilje. Osim toga, trend porasta zabilježen je u kategorijama nasilja prema odraslima i prema osobama starije životne dobi. Raste i broj slučajeva psihičkog nasilja. Zabrinjavajući su i trendovi porasta jednokratnih pojava nasilja, ali i dugotrajnih oblika nasilja koji traju više od godine dana.

Obilježja žrtve i počinitelja prema evidenciji Centra za socijalnu skrb Dubrovnik/Područnog ureda Zavoda za socijalni rad Dubrovnik za isto trogodišnje razdoblje prikazani su u tablicama 3 i 4.

Tablica 3: Obilježja žrtve iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Centra za socijalnu skrb Dubrovnik/Područnog ureda Zavoda za socijalni rad Dubrovnik (2021.-2023.)

Žrtve			2021.	2022.	2023.	
Kategorija	Djeca	M	25	44	43	
		Ž	28	36	32	
	Odrasli	M	34	23	29	
		Ž	95	111	104	
Dob	do 18	M	25	44	43	
		Ž	28	36	32	
	18-30	M	4	0	0	
		Ž	6	16	19	
	31-50	M	8	11	18	
		Ž	65	62	71	
	51-64	M	17	3	11	
		Ž	19	18	14	
	65 i više	M	5	9	0	
		Ž	5	15	0	
	Radni status*	Zaposleni	M	23	10	15
			Ž	39	7	83
Nezaposleni		M	24	10	5	
		Ž	47	10	36	
Ukupno			182	214	208	

*samo radno sposobni 15-65, bez djece koja se redovno školuju, studenata i radno nesposobnih

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik/Područni ured Zavoda za socijalni rad Dubrovnik

Prema prikazanim podacima, kad se radi o djeci, žrtve su uglavnom muškog spola, a među odraslima ženskog. Raste broj slučajeva nasilja među mladima, u dobnoj skupini od 18 do 30 godina. Prema radnom statusu među nezaposlenim žrtvama prevladavaju žene. Kad se radi o odnosu žrtve i počinitelja nasilja, uglavnom su to bračni, izvanbračni ili bivši partneri. Prema stručnoj spremi, žrtve u najvećem broju slučajeva imaju završeno srednjoškolsko obrazovanje.

Tablica 4: Obilježja počinitelja iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Centra za socijalnu skrb Dubrovnik/Područnog ureda Zavoda za socijalni rad Dubrovnik (2021.-2023.)

Počinitelji			2021.	2022.	2023.	
Kategorija	Djeca	M	3	2	0	
		Ž	1	0	1	
	Odrasli	M	104	119	145	
		Ž	48	33	12	
Dob	do 18	M	3	2	0	
		Ž	1	0	1	
	18-30	M	9	18	20	
		Ž	3	10	1	
	31-50	M	76	72	103	
		Ž	39	19	10	
	51-64	M	16	22	19	
		Ž	3	2	0	
	65 i više	M	3	7	3	
		Ž	3	2	1	
	Radni status*	Zaposleni	M	73	10	125
			Ž	31	7	6
Nezaposleni		M	36	10	20	
		Ž	15	10	7	
Ukupno			156	154	158	

*samo radno sposobni 15-65, bez djece koja se redovno školuju, studenata i radno nesposobnih

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik/Područni ured Zavoda za socijalni rad Dubrovnik

Kad je riječ o počiniteljima nasilja, radi se uglavnom o odraslim osobama muškog spola, najčešće u dobnoj skupini od 31 do 50 godina, uglavnom sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem.

Od drugih Područnih ureda Zavoda za socijalni rad u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (Korčula, Metković i Ploče) za potrebe ovog istraživanja podatke nam je ustupio jedino Područni ured Korčula. Podaci su u kumulativnom obliku za isto trogodišnje razdoblje. Prema tim podacima ukupno su imali 71 zaprimljenu obavijest o nasilju u obitelji, a od toga je 70 slučajeva nasilja u obitelji. Broj evidentiranih slučajeva prema djeci iznosio je 10, prema odraslim osobama 47 i 13 slučajeva nasilja istovremeno i prema djeci i prema odraslima. Najviše je bilo slučajeva psihičkog nasilja (23), tjelesnog nasilja (17), tjelesnog kažnjavanja ili drugog način ponižavajućeg postupanja prema djeci (11), zanemarivanje potreba osoba s invaliditetom (1) i istovremeno više oblika nasilja (18). Od evidentiranih slučajeva najviše je bilo slučajeva nasilja koji su se u pojedinoj obitelji dogodili prvi put (62), iz prethodnih godina (6) i više puta u godini (2). Bila su 64 slučaja jednokratnog nasilja prema iskazu žrtve i 6 slučajeva do godine dana trajanja. Žrtve su uglavnom odrasle osobe ženskog spola, u dobnoj skupini od 31 do 50 godina sa završenom srednjom školom. Nasilje se uglavnom događa

između bračnih, izvanbračnih i bivših partnera. Počinitelji su uglavnom odrasle osobe muškog spola u dobi od 31 do 50 godina sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem.

Prema statističkim podacima za trogodišnje razdoblje od 2021. do 2023. godine Udruge DEŠA, broj pruženih usluga u vezi nasilja u obitelji raste. Podaci su prikazani u Tablici 5.

Tablica 5: Podaci o slučajevima nasilja u obitelji Udruge DEŠA (2021.-2023.)

Godina		2021.	2022.	2023.
Ukupno pruženih usluga*		533	683	670
Upućeni od	PU Zavoda za socijalni rad	2	8	9
	policije	7	7	12
Neprijavljenih		19	14	21
Pratnja	sud	8	9	9
	druge institucije	4	8	5
Mjesto	Dubrovnik	32	32	40
	Ruralna područja	13	11	18
	Druge država	-	1	-
	Druge županije	-	4	1
	Nepoznato	-	13	-
Anonimni korisnici		6	9	5
Spol	M	43	56	51
	Ž	2	5	4
Broj korisnika		45 (od 54)	61 (od 69)	56 (od 61)

* emocionalna podrška, praktične informacije i pomoć, informacije o pravima, pravno savjetovanje, psihološko savjetovanje, pratnja sud, pratnja na druge institucije, poslane preporuke za ostvarivanje posebnih mjera zaštite, savjetovanje socijalnog radnika

Izvor: Udruga DEŠA

Istraživanje o prisutnosti nasilja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji koje je provela Tomić (2017) ističe kako su u 71% slučajeva nasilja u obitelji žrtve bile žene, od čega u 26% slučajeva supruge. Autorica tvrdi da se prevalencija agresivnih nasrtaja na žene u ovoj županiji znatno ne razlikuje od podataka za cijelu Republiku Hrvatsku. No, autorica ističe kako pojedina područja Hrvatske imaju organiziranu kvalitetniju pomoć žrtvama. Prema podacima ove studije 94 % ispitanica misli da se žene ustručavaju govoriti o nasilju kojemu su izložene u vlastitoj obitelji; 93 % ispitanica smatra da su mjere koje se provode protiv počinitelja obiteljskog nasilja na razini Hrvatske nedovoljne i preblage; 95 % ispitanica slaže se s tvrdnjom da se nasilje prema ženama ne bi smjelo smatrati samo osobnim problemom zlostavljanih žena nego problemom cijele društvene zajednice; 92 % ispitanica smatra da incidencija nasilja prema ženama pokazuje da društvena zajednica nezadovoljavajuće štiti ljudska prava, odnosno rodno nejednako; 40 % žena smatra da se problem obiteljskog nasilja ne može pozitivno riješiti ako žrtva nema mogućnost trajnog odlaska od zlostavljača. Budući da je ova studija ispitala potrebe za otvaranje sigurne kuće za područje Dubrovačko-neretvanske županije, kao osnovni zaključak ističe da „ako državne i lokalne institucije te udruge za ljudska prava ne zaštite ženu od nasilja, prenose poruku da se nasilje u zajednici odobrava. [...] bez zaštite žrtve, prenosi se poruka da se žrtva ne treba truditi prijaviti nasilje jer ne može očekivati pozitivne rezultate“ (Tomić 2017: 281).

PODRUČJE DJELOVANJA, AKTIVNOSTI, I PLAN PROVOĐENJA AKTIVNOSTI

Strategija borbe protiv nasilja u obitelji Grada Dubrovnika obuhvaća pet područja koje se planiraju provesti, razdoblje njihove provedbe, elemente uspješnosti te potrebna financijska sredstva.

Područja djelovanja su:

1. Prevencija nasilja u obitelji i podizanje javne svijesti
2. Dostupnost postojećih i razvoj novih usluga
3. Međuresorna suradnja između institucija i organizacija civilnog društva
4. Jačanje i osnaživanje ljudskih kapaciteta u sustavu podrške i zaštite žrtava nasilja
5. Održivost usluga podrške i pomoći žrtvama nasilja u obitelji

1. PREVENCIJA NASILJA U OBITELJI I PODIZANJE JAVNE SVIJESTI

Opis stanja:

Javne potrebe u području skrbi o djeci, mladima i obitelji, za koje se sredstva osiguravaju u Proračunu Grada Dubrovnika u razdjelu Upravnog Odjela za obrazovanje šport, socijalnu skrb i civilno društvo jesu skrb o djeci, mladima i obitelji te poslovi kojima je cilj poboljšati postojeće stanje u navedenim područjima, a koje su od interesa za Grad Dubrovnik.

Jedno od prioritarnih područja je razvoj programa sustavnog djelovanja više organizacija civilnog društva u preveniranju nasilja u obitelji i zajednici, skrbi o žrtvama nasilja te rada s počiniteljima nasilja. Ovdje je naglasak na savjetodavne-terapijske aktivnosti koje za cilj imaju preveniranje nasilja te skrbi o žrtvama nasilja kao i rad s počiniteljima nasilja. Također obuhvaća i programe prihvatilišta i skloništa za žrtve nasilja.

Rezultati Istraživanja Zaštita i prava žrtava nasilja u obitelji (područje Dubrovačko-neretvanske županije) su pokazali da je potrebno ojačati sustav: odgojno-obrazovne ustanove, zdravstveni sustav, socijalne skrbi, civilni sektor te pravosudni kroz koji bi se moglo djelovati na zajednicu i različite probleme koji direktno ili indirektno utječu na pojavu nasilja u obitelji.

Cilj je osim organizacija civilnog društva kroz Strategiju za prevenciju, zaštitu i podršku žrtvama nasilja u obitelji uključiti u Lokalnu Mrežu i institucije koje djeluju na području Grada Dubrovnika, a u svojoj djelatnosti se bave žrtvama nasilja u obitelji.

Ciljevi područja:

- Razviti preventivne, edukativne programe i informirati javnost o problemu nasilja u obitelji
- Povećati djelotvornost i učinkovitost sustava podrške žrtvama nasilja u obitelji
- Povećati učestalost prijave i dostupnost podrške žrtvama nasilja u obitelji
- Razvijati i proširiti Lokalnu Mrežu pružatelja socijalnih usluga žrtvama nasilja u obitelji

Nositelji: Grad Dubrovnik

Sunositelji: odgojno - obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva, zdravstvene ustanove na području Grada Dubrovnika, mediji, Hrvatski zavod za socijalni rad – Područni ured Dubrovnik, Obiteljski centar - Područna služba Dubrovačko - neretvanska, Policijska uprava DNŽ, klubovi umirovljenika, klubovi mladih te ostali dionici iz sustava

Mjera 1: Preventivni programi usmjereni na opću populaciju

Aktivnosti:

1. Podizanje javne svijesti o nasilju u obitelji, kao i o seksualnom zlostavljanju kroz javne aktivnosti s posebnim naglaskom na prepoznavanje rizičnih faktora pojave nasilja u obitelji, načinima prepoznavanja i reakcijama na nasilje, šteti koje nasilje izaziva na individualnoj, obiteljskoj i društvenoj razini te načinima sankcioniranja nasilja i zaštite žrtava (kampanje, gostovanja u radijskim i televizijskim emisijama na ovu tematiku, intervjui s dionicima iz sustava u tiskanim i *online* medijima, organiziranje javnih skupova i okruglih stolova, povećati informacije o nasilju u obitelji na web stranicama

nositelja i pojedinih sunositelja, kao i na društvenim mrežama, promovirati lokalnu mrežu pružatelja usluga na području grada Dubrovnika kroz web stranice i društvene mreže nositelja i sunositelja).

2. Povećanje dostupnosti informacija kroz različite kanale informiranja na lokalnoj razini (letci, plakati, brošure, obavijesti na društvenim mrežama i mrežnim stranicama, promocija kroz lokalne radio i TV postaje, objave u lokalnim tiskanim medijima...)
3. Uključivanje novih partnera, institucija/organizacija u Lokalnu Mrežu pružatelja socijalnih usluga žrtvama nasilja u obitelji.

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. Broj održanih događanja na temu nasilja u obitelji
2. Broj javnih nastupa na temu nasilja u obitelji
3. Broj objava na različitim web stranicama i društvenim mrežama
4. Broj novo uključenih partnera u Lokalnu Mrežu pružatelja socijalnih usluga žrtvama nasilja u obitelji

Potrebna financijska sredstva: Potrebna financijska sredstva osigurat će se dijelom u proračunu Grada Dubrovnika te će sunositelji i nositelji u partnerstvu prijavljivati projekte na nacionalne i međunarodne natječaje. Potrebna financijska sredstva za rad Lokalne mreže pružatelja socijalnih usluga osigurati će se u cijelosti iz sredstava proračuna Grada Dubrovnika za dugoročnije razdoblje.

Mjera 2: Provedba preventivnih aktivnosti u odgojno-obrazovnim i zdravstvenim i institucijama

Aktivnosti:

1. Provedba redovitih preventivnih programa u predškolskom i školskom sustavu odgoja i obrazovanja te jačanje ljudskih kapaciteta za provedbu tih programa
2. Provedba radionica s mladima (u suradnji s drugim institucijama unutar sustava, npr. Obiteljskim centrom, Odjelom za mentalno zdravlje ZZJZDNŽ, Policijskom upravom, zdravstvenim ustanovama, ustanovama iz socijalne skrbi, organizacijama civilnog društva, medijima,...)
3. Poticati uvođenje evidencije o broju prijava nasilja u osnovnim i srednjim školama u Dubrovniku sukladno Protokolu o postupanju u slučajevima nasilja u obitelji, Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog zlostavljanja i ostalim relevantnim protokolima
4. Provedba edukacija za odgojno – obrazovne i zdravstvene djelatnike

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. Broj provedenih preventivnih programa i broj uključenih sudionika i sudionika
2. Broj provedenih radionica sa mladima i broj uključenih sudionika i sudionika
3. Broj evidentiranih prijava sukladno navedenim protokolima za suzbijanje nasilja
4. Broj edukacija na kojima su sudjelovali djelatnici odgojno obrazovnih i zdravstvenih ustanova

Potrebna financijska sredstva:

Poticati će se predškolske, školske i visokoškolske ustanove na prijavu programa prevencije na javne pozive i natječaja Ministarstava kao i međunarodnih i EU fondova. Odgojno obrazovne ustanove kojima je Grad Dubrovnik osnivač će dio sredstava za preventivne programe osigurati u suradnji s Gradom Dubrovnikom. Dio sredstava će osigurati organizacije

civilnog društva koje u svom području djelovanja provode projekte i programe na temu zaštite i podrške žrtvama nasilja u obitelji, kroz prijavu na raznovrsne natječaje.

2. DOSTUPNOST POSTOJEĆIH I RAZVOJ NOVIH USLUGA

Opis stanja:

S obzirom na podatke dobivene empirijskim istraživanjem stručnjaci zaposleni u različitim institucijama unutar sustava kao jedan od većih problema kad se radi o nasilju u obitelji na području Dubrovačko-neretvanske županije ističu nedostatak usluga, čak i u gradskim područjima, a posebice u perifernim dijelovima županije. Stoga je bitno razvijati nove usluge i širiti dostupnost postojećih. Obiteljski centar, Područna Služba Dubrovačko neretvanska je nadležna za područje cijele županije i nalazi se u Županijskom središtu, u gradu Dubrovniku. Područni uredi Zavoda za socijalni rad postoje u Dubrovniku, Metkoviću, Korčuli i Pločama. Kad je riječ o udrugama civilnog društva koje se bave problemom nasilja u obitelji na području Dubrovačko-neretvanske županije, to su samo udruga DEŠA te Caritas Dubrovačke biskupije kroz Obiteljsko savjetovište i Sklonište za žrtve nasilja u obitelji „Josipov dom“.

Nadležnost Policijske uprave DNŽ se prostire na područjima gradova: Dubrovnik, Korčula, Metković, Opuzen i Ploče te općina: Blato, Dubrovačko primorje, Janjina, Konavle, Kula Norinska, Lastovo, Lumbarda, Mljet, Orebić, Pojezerje, Slivno, Smokvica, Ston, Trpanj, Vela Luka, Zažablje i Župa dubrovačka.

Na području grada Dubrovnika se nalaze: Županijski i Općinski sud, kao i Općinsko i Županijsko državno odvjetništvo. U Metkoviću se nalazi Općinski sud i Općinsko državno odvjetništvo. Općinski sudovi imaju svoje stalne službe, u Korčuli, Lastovu i Blatu. Općinsko državno odvjetništvo ima organiziranu Stalnu službu u Korčuli.

Od zdravstvenih ustanova na području Grada Dubrovnika postoji Opća bolnica Dubrovnik, Zavod za hitnu medicinu, Dnevna bolnica Metković, Hrvatski zavod za javno zdravstvo koji ima podružnice u Dubrovniku, Pločama, Metkoviću i na Korčuli.

Domovi zdravlja u Korčuli, Metkoviću i Pločama, Dom zdravlja Dr. Ante Franulović te specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Kalos.

Više informacija, o organizacijama i institucijama na području Dubrovačko-neretvanske županije koje pružaju pomoć i podršku ranjivim skupinama možete pronaći u **Vodiču za socijalno i radno uključivanje žrtava nasilja u obitelji**, koji je dostupan na službenim stranicama Grada Dubrovnika, odnosno Upravnog odjela za obrazovanje, šport, socijalnu skrb i civilno društvo.

U nastavku se nalazi prateći link za pristup na web stranicu:

<https://www.dubrovnik.hr/uploads/pages/7/Vodic%CC%8C%20za%20socijalno%20i%20radno%20ukljuc%CC%8C%20civanje%20z%CC%8Crtava%20nasilja%20u%20obitelji.pdf>

Ciljevi područja:

- Proširiti dostupnost postojećih usluga na udaljena i periferna područja županije
- Razvijati nove usluge koje do sad nisu postojale ili su prestale funkcionirati

Nositelj: Grad Dubrovnik, organizacije civilnog društva

Sunositelji: Dubrovačko – neretvanska županija, odgojno - obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva, zdravstvene ustanove, mediji, Hrvatski zavod za socijalni rad – Područni ured Dubrovnik, Obiteljski centar - Područna služba Dubrovačko - neretvanska, Policijska uprava DNŽ, Probacijski ured Dubrovnik, Županijski sud u Dubrovniku te ostali dionici iz sustava na koje se ova mjera odnosi.

Mjera 1: Širenje i jačanje dostupnosti postojećih usluga za žrtve nasilja u obitelji

Aktivnosti:

1. Poticanje formiranja mobilnih timova za pružanje podrške žrtvama nasilja u obitelji
2. Praćenje provedbe Odluke o najmu stanova u vlasništvu Grada Dubrovnika u dijelu vezanom za stambeno zbrinjavanje žrtava nasilja u obitelji
3. Osiguranje prostorne uvjete za osnivanje Odjela za podršku ž
4. Osnivanje Odjela za podršku žrtvama i svjedocima pri Županijskom sudu u Dubrovniku po uzoru na ostale Odjele u drugim Županijama Republike Hrvatske
5. Osiguranje financijske i prostorne podrške organizacijama civilnog društva koje pružaju usluge žrtvama nasilja u obitelji, od strane jedinca lokalne i područne uprave i samouprave
6. Osiguranje financijske podrške žrtvama nasilja u obitelji nakon izlaska iz skrbi

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. Osviještena šira zajednica za potrebu formiranja mobilnih timova za pružanje podrške žrtvama nasilja u obitelji
2. Razvijeni alati za praćenje provedbe stambenog zbrinjavanja žrtava nasilja u obitelji u nadležnosti Grada Dubrovnika
3. Osigurani prostorni uvjete za djelovanje Odjela za podršku žrtvama i svjedocima pri Županijskom sudu u Dubrovniku
4. Broj i vrsta osiguranih podrški organizacijama civilnog društva od strane jedinica lokalne uprave i samouprave
5. Broj financijskih podrški i suradnji kod pružanja pomoći i podrške žrtvama nasilja u obitelji nakon izlaska iz skrbi

Mjera 2: Obnavljanje ugašenih usluga i razvoj novih usluga**Aktivnosti:**

1. Razvijanje mehanizama potpore za počinitelje nasilja, osobito u dva područja
 - a) Osiguranje edukacije za postojeće i potencijalne pružatelje psihosocijalnog tretmana za počinitelje prekršajnih i kaznenih djela nasilja u obitelji
 - b) Poticanje formiranja timova za provedbu psihosocijalnog tretmana počinitelja prekršajnih i kaznenih djela nasilja u obitelji
 - c) Osvještavanje javnosti o postojanju programa postpenalnog uključivanja u društvo za počinitelje i počiniteljice nasilja (društveno korisni rad, radionice)
2. Poticanje izricanja mjera psihosocijalnog tretmana za počinitelje prekršajnih i kaznenih djela nasilja u obitelji
3. Osiguranje posebnih čekaonica za žrtve/svjedoke/oštećenike i njihove osobe od povjerenja na sudovima i državnim odvjetništvima

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. Osigurani mehanizmi potpore za počinitelje nasilja:
 - a) broj provedenih edukacija za postojeće i potencijalne pružatelje psihosocijalnog tretmana za počinitelje prekršajnih i kaznenih djela nasilja u obitelji
 - b)) broj organiziranih susreta sa relevantnim dionicima na temu formiranja timova za provedbu psihosocijalnog tretmana počinitelja prekršajnih i kaznenih djela nasilja u obitelji
 - c) Broj održanih javnih skupova o programima postpenalnog uključivanja u društvo za počinitelje i počiniteljice nasilja
2. Broj izrečenih mjera psihosocijalnog tretmana za počinitelje prekršajnih i kaznenih djela nasilja u obitelji

3. Osigurane posebne čekaonice na sudovima i državnim odvjetništvima za žrtve/svjedoke/oštećenike

Potrebna financijska sredstva:

Partnerskim prijavama na međunarodne i nacionalne natječaje te sredstvima državnog i lokalnog proračuna.

3. MEĐURESORNA SURADNJA IZMEĐU INSTITUCIJA I ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA

Opis stanja:

U rješavanju problema vezanih uz nasilje u obitelji potrebna je uska suradnja cijelog niza institucija. Podaci dobiveni istraživanjem ukazuju da se suradnja na području Dubrovačko-neretvanske županije često odvija neformalnim kanalima, budući da čisto formalna suradnja usporava reakciju sustava. Ostali problemi koji se tiču međuresorne suradnje odnose se na slabu i nedostatnu komunikaciju između institucija, nedostatak povratnih informacija, „podijeljenost“ sustava gdje svaka ustanova radi samo do određene granice pa u sustavu nedostaje objedinjenosti ili koordinacije koja bi pomogla žrtvama nasilja u obitelji. Iako po pitanju međuresorne suradnje postoje brojni elementi dobre prakse među institucijama nadležnima za postupanje u slučajevima nasilja u obitelji, ipak je uputno kontinuirano raditi na poboljšanju suradnje te na razmjeni iskustava i informacija vezanih za nasilje u obitelji.

Ciljevi područja:

- unaprijediti suradnju među različitim institucijama i organizacijama civilnog društva unutar sustava te ubrzati i olakšati protok informacija

Nositelji: Grad Dubrovnik, organizacije civilnog društva

Sunositelji: odgojno - obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva, zdravstvene ustanove na području Grada Dubrovnika, Hrvatski zavod za socijalni rad – Područni ured Dubrovnik, Obiteljski centar - Područna služba Dubrovačko - neretvanska, Policijska uprava DNŽ, Gradsko društvo Crvenog križa Dubrovnik, Probacijski ured Dubrovnik, te ostali dionici iz sustava na koje se ova mjera odnosi.

Mjera 1: Unaprijeđenje suradnje između institucija i organizacija civilnog društva

Aktivnosti:

1. Osiguranje dugoročnog financiranja lokalne Mreže pružatelja socijalnih usluga žrtvama nasilja u obitelji
2. Uključivanje novih partnera u Lokalnu Mrežu pružatelja socijalnih usluga žrtvama nasilja u obitelji
3. Izrada zajedničkog hodograma Lokalne Mreže pružatelja socijalnih usluga žrtvama nasilja u obitelji

Pokazatelji uspješnosti:

1. Osigurano minimalno trogodišnje financiranje Lokalne Mreže pružatelja socijalnih usluga žrtvama nasilja u obitelji
4. Broj uključenih novih partnera u Lokalnu Mrežu pružatelja socijalnih usluga žrtvama nasilja u obitelji
5. Izrađen zajednički hodogram lokalne Mreže pružatelja socijalnih usluga žrtvama nasilja u obitelji

Potrebna financijska sredstva

Grad Dubrovnik će osigurati sredstva putem Javnog poziva za predlaganje projekata, programa i manifestacija iz područja skrbi o djeci, mladima i obitelji za minimalno trogodišnje razdoblje.

Mjera 2: Jačanje provedbe prava i potreba žrtava nasilja u obitelji u prethodnom i sudskom postupku te jačanje provedbe potreba žrtava nasilja u obitelji nakon izlaska iz skrbi

Aktivnosti:

1. Praćenje ostvarivanje prava i potreba žrtava nasilja u obitelji u pojedinačnim slučajevima kroz suradnju tijela prethodnog i sudskog postupka s tijelima, ustanovama i organizacijama koje pružaju pomoć i podršku žrtvama nasilja u obitelji (Obiteljski centar, područni uredi Zavoda za socijalni rad, DEŠA, Sklonište „Josipov dom“, ostale organizacije civilnog društva, sudovi, državna odvjetništva i policija)
2. Praćenje ostvarivanja potreba žrtava nasilja u obitelji nakon izlaska iz skrbi

Pokazatelji uspješnosti:

1. Broj suradnji tijela prethodnog i sudskog postupka s tijelima, ustanovama i organizacijama koje pružaju pomoć i podršku žrtvama nasilja u obitelji
2. Broj i način ostvarivanje potreba žrtava nasilja u obitelji nakon izlaska iz skrbi

Rok: kontinuirano

Potrebna financijska sredstva

Grad Dubrovnik putem Javnog poziva za predlaganje projekata, programa i manifestacija iz područja skrbi o djeci, mladima i obitelji za trogodišnje. Partnerskim prijavama na međunarodne, EU i nacionalne natječaje.

4. JAČANJE I OSNAŽIVANJE LJUDSKIH KAPACITETA U SUSTAVU PODRŠKE I ZAŠTITE ŽRTAVA NASILJA

Opis stanja:

U gradu Dubrovniku, kao i u ostatku županije, nedostaje edukacija namijenjenih stručnjacima koje se bave problematikom nasilja u obitelji. Budući da je DNŽ udaljena i od ostatka Hrvatske, osiguravanje potrebnih edukacija zahtjevno je za same stručnjake (u smislu vremena koje iziskuje samo putovanje i prisustvovanje edukacijama), kao i za institucije u kojim rade (u smislu povećanih troškova, izostanaka s posla i poteškoća sa zamjenama i nadoknadama). Stoga bi bilo potrebno poticati edukacije za stručnjake koje bi bile organizirane u samoj županiji, ali i odvojiti veća financijska sredstva i osigurati uvjete za prisustvovanje edukacijama koje se održavaju na udaljenijim mjestima.

Ciljevi područja:

- Osigurati stručnjacima kontinuiranu edukaciju sukladno potrebama na terenu.

Nositelji: Grad Dubrovnik, **organizacije civilnog društva**

Sunositelji: organizacije civilnog društva, Županijski tim sprečavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, Povjerenstvo za ravnopravnost spolova, Vijeće za prevenciju kriminaliteta i narušavanje javnog reda i mira, Policijska uprava DNŽ, ustanove u području socijalne skrbi,....

Mjera 1: Osigurati izobrazbu i osnaživanje ljudskih kapaciteta u području nasilja u obitelji

Aktivnosti:

1. Organiziranje međuresorne edukacije, okrugle stolove, konferencije i dr. u suradnji s djelatnicima gradskih upravnih tijela, odgojno-obrazovnim djelatnicima, djelatnicima u sustavu socijalne skrbi, zdravstva, pravosuđa i organizacija civilnog društva,
2. Organiziranje supervizije za stručnjake koji direktno rade sa žrtvama nasilja u obitelji

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. Broj organiziranih međuresornih edukacija, konferencija, okruglih stolova itd. te broj osoba iz sustava i organizacija civilnog društva koje su sudjelovale na edukacijama
2. Broj održanih supervizija i broj stručnjaka koji su na njima sudjelovali

Rok: kontinuirano

Potrebna financijska sredstva:

Partnerskim prijavama na međunarodne i nacionalne natječaje te dijelom iz proračuna grada Dubrovnik i Dubrovačko neretvanske županije.

5. ODRŽIVOST USLUGA PODRŠKE I POMOĆI ŽRTVAMA NASILJA U OBITELJI

Opis stanja:

Istraživanje Zaštita i prava žrtava nasilja u obitelji na području DNŽ, kao i postojeći pokazatelji, upućuju da je potrebno mijenjati postojeće stanje, jer sustav unatoč određenim pomacima, i dalje nema zadovoljavajuću kvalitetu i standarde kako bi se adekvatno pružila podrška i pomoć žrtvama nasilja u obitelji. Jedan od ključnih izazova jest održivost usluga podrške te pomoći žrtvama nasilja u obitelji. Kako bi se taj izazov adresirao, potrebno je osigurati kontinuirana financijska sredstva, iz lokalnog/regionalnog proračuna, te time omogućiti razvoj izvaninstitucionalnih usluga koje pokrivaju područja pomoći i podrške žrtvama nasilja u obitelji koje sustav ne pokriva. Osim toga, važno je i motivirati osobe za zapošljavanje u tim područjima djelovanja, što se jedino može postići kroz planiranje i poduzimanje određenih radnji kroz izvjesno razdoblje, na što upućuje ova Strategija te pripadajući akcijski plan.

Ciljevi područja:

- Osiguranje financijske potpore radu organizacija civilnog društva koje se bave pružanjem podrške žrtvama nasilja u obitelji
- Osiguranje financijske potpore (putem subvencija) za zapošljavanje psihologa, pravnika, socijalnih radnika i drugih stručnjaka ovisno o potrebama na terenu
- Ostvarivanje boljih uvjeta rada kroz osiguranje dovoljnog broja zaposlenih u pojedinim sektorima u sustavu i izvan sustava
- Osnaživanje Fonda za podršku ženama u potrebi i ženama žrtvama nasilja

Nositelj: Grad Dubrovnik

Sunositelji: organizacije civilnog društva, ustanove socijalne skrbi, zdravstvene ustanove, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Dubrovnik, gradska i županijska razvojna agencija

1. **Mjera 1: Izobrazba budućih stručnjaka za radu u području pružanja socijalnih usluga**

Aktivnosti:

1. Osiguranje mogućnosti volontiranja u organizacijama civilnog društva i u okviru institucija
2. Omogućavanje i poticanje stručne i kliničke prakse u organizacijama civilnog društva i u okviru institucija

Pokazatelji uspješnosti:

1. Broj osoba koje volontiraju
2. Broj osoba na stručnoj i kliničkoj praksi

Potrebna financijska sredstva:

Partnerskim prijavama na lokalne, nacionalne, EU i međunarodne natječaje.

Mjera 2: Osigurati financijska sredstva za razvoj i dostupnost sustava podrške žrtvama nasilja u obitelji

Aktivnosti:

1. Osnaživanje DEŠINOG Fonda za podršku ženama u potrebi i ženama žrtvama nasilja kroz zajedničke inicijative i suradnje
2. Poticanje prijavljivanja projekata i programa na međunarodne natječaje u partnerstvu dionika zajednice

Pokazatelji uspješnosti

1. Broj akcija/suradnji s ciljem prikupljanja sredstava za Fond za podršku ženama u potrebi i ženama žrtvama nasilja
2. Broj prijavljenih i odobrenih partnerskih projekata

Rok: kontinuirano

Potrebna financijska sredstva

Humanitarne akcije te partnerskim prijavama na lokalne, nacionalne, EU i međunarodne natječaje

Napomena: Strategija prevencije, zaštite i podrške žrtvama nasilja u obitelji Grada Dubrovnika nastala je u suradnji udruge DEŠA Dubrovnik i Grada Dubrovnika pod mentorstvom dr.sc. Nikoline Hazdovac Bajić i M.Phil., mag.pol. Ane Budimir.